

Sivistysvaliokunta
00102 Eduskunta

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018

Viite: Sivistysvaliokunta 28.9.2017 / HE 106/2017 vp / Asiantuntijapyyntö

Suomen yliopistot UNIFI ry haluaa vuoteen 2025 ulottuvan visionsa mukaisesti, että

- Suomi on maailman johtavia tietointensiivisiä osaamisyhteiskuntia,
- Suomi on maa, joka tunnetaan sivistyksestä, osaamisesta ja korkeimpaan osaamiseen perustuvista innovaatioista,
- tutkimus-, koulutus- ja innovaatiosektorin sekä yhteiskunnan ja elinkeinoelämän vuorovaikutuksen ansiosta Suomi on uudistuva ja hyvinvoiva yhteiskunta, joka houkuttelee yrittämään ja investoimaan,
- Suomi on maailman paras paikka oppia ja
- suomalainen tutkimus muuttaa maailmaa.

Vision toteuttaminen edellyttää määrätietoista ja pitkäjänteistä investoimista tutkimukseen ja koulutukseen. UNIFI on tyytyväinen koulutuksen ja tutkimuksen rahoituksessa tapahtuneeseen myönteiseen käänteeseen, joka on toteutumassa hallituksen talousarvioesityksen kohdennusten myötä. Suomen koulutukseen ja osaamiseen perustuvan kilpailuedun ylläpitäminen ja vahvistaminen edellyttää kuitenkin entistä määrätietoisempaa ja pitkäjänteisempää investoimista tutkimukseen ja koulutukseen sekä niihin perustuvaan hyvinvointiin, osaamiseen ja kasvuun. Hallituksen valitsema suunta on oikea.

Lippulaivaohjelman avulla on tarkoitus rakentaa korkeatasoiseen tieteeseen pohjautuvia vaikuttavia kehittämisalustoja, jotka toimivat yliopiston tai tutkimuslaitoksen osana. Myös UNIFI on esittänyt visiossaan yliopistojen laadun ja vaikuttavuuden vahvistamista yliopistojen ympärille rakentuvien tutkimus, koulutus- ja kehitysympäristöjen kautta. Lippulaivatutkimuskeskittymien on tarkoitus toimia tiiviissä ja joustavassa vuorovaikutuksessa elinkeinoelämän ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa ja vetää puoleensa sekä ulkomaisia että kotimaisia maailmanluokan tutkijoita, opettajia ja opiskelijoita.

Datalähtöisen tutkimuksen infrastruktuurin vahvistamista voidaan pitää yliopistojen kannalta merkittävänä ratkaisuna. Käynnistyvällä kehittämisohjelmalla saadaan nostettua alan

tutkimusinfrastruktuuri kansainväliselle tasolle sekä vahvistettua tekoälyyn liittyvää tutkimusta ja koulutusta.

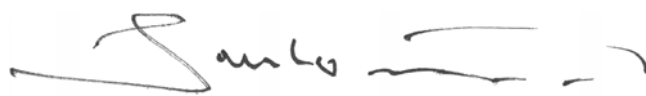
Huolimatta siitä, että lisäpanostukset koulutukseen ja tutkimukseen ovat tervetulleita, UNIFI haluaa muistuttaa, että lukuisien toisistaan erillisten rahoitusinstrumenttien lisääminen ei ole toivottavaa. Lukuisia määriä erillisiä rahoitusmekanismeja heikentää toiminnan kustannustehokkuutta ja saattaa johtaa erillisten ohjausvaikutustensa kautta ei-toivottavaan osaoptimointiin. Yliopistolakiuudistuksen yhtenä tavoitteena oli luopua yksityiskohtaisesta hankerahoituksesta ja painottaa strategista rahoitusta, mikä yliopistojen kannalta oli tervetullutta. Rahoitusohjauksessa on viime vuosina tästä huolimatta siirrytty takaisin hankerahoituksen suuntaan, kun valtioneuvoston taholta on luotu perusrahoituksen kustannuksella uusia rahoitusinstrumentteja, kuten edellä mainitut kärkihanke- ja lippulaivarahoitus. Uudet hanketyypiset instrumentit kuluttavat paljon resursseja sekä rahoituksen hakijoilta, että rahoittajilta.

Yliopistoissa tehtävän tutkimuksen ja koulutuksen on oltava suunnitelmallisesti ja kattavasti resursoitua. UNIFI esittääkin, että Suomen Akatemialle kohdennettavaa tutkimuksen tutkijalähtöistä perusrahoitusta kasvatetaan nykyisestä 50 miljoonalla eurolla vuodessa vuosina 2018–2021. UNIFI pitää tärkeänä, että resursseja kohdennetaan sekä parhaille tutkimusyksiköille ja -ryhmille että nouseville tutkimusaloille ja lupaaville tutkijoille. Korkeatasoinen, pitkäjänteinen, vertaisarvioitu perustutkimus luo uutta tietoa ja osaamista ja antaa parhaimmat edellytykset monipuolisten innovatiivisten ekosysteemien synnylle. Se on menestyksekkään innovaatio toiminnan ja siihen perustuvan kestävä kasvun välttämätön edellytys

Yliopistojen toimintaedellytysten turvaaminen on kansakuntamme hyvinvoinnin ja kestävä kasvun keskeisin menestystekijä. Sen vuoksi UNIFI vetoaa eduskuntaan, jotta se peruisi päätöksen jäädyttää yliopistoindeksi vuoteen 2019 saakka. Toivomme, että eduskunnalla olisi päättäväisyyttä turvata korkeimman koulutuksen ja tieteen tulevaisuus – ja siten Suomen tulevaisuus.

Helsingissä 27.9.2017

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

Jouko Niinimäki
puheenjohtaja

Leena Wahlfors
toiminnanjohtaja